

Liidetud kohtuasjad C?266/04–C?270/04, C?276/04 ja C?321/04–C?325/04

Distribution Casino Prantsusmaa SAS, varem Nazairdis SAS, jt

versus

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic)

(Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne'i eelotsusetaotlus)

Abi mõiste – Müügipinna alusel määratud maks – Maksu ja maksutulu paigutamise vaheline püsiv seos

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Riigiabi — Abiprojektid — Kavatsatud meetmete rakendamise keeld enne komisjoni lõplikku otsust — Ulatus — Siseriiklike kohtute kohustused*

(EÜ artikli 87 lõige 1 ja EÜ artikli 88 lõiked 2 ja 3)

2. *Riigiabi — Asutamislepingu sätted — Kohaldamisala — Maksud — Kõikide maksude, v.a nende, millega rahastatakse abi, väljajätmine — Maks, millest vabastamine kujutab endast väidetavalt riigiabi — Maksu ja selle vabastamisest saadava soodustuse vahelise püsiva seose puudumine — Väljajätmine*

(EÜ artikli 87 lõige 1 ja EÜ artikli 88 lõige 3)

3. *Riigiabi — Mõiste — Väidetavalt ebaseadusliku maksuga rahastatavad meetmed — Nimetatud maksu ja kõnealuste meetmete vahelise püsiva seose puudumine — Väljajätmine — Konkreetne kohtuasi*

(EÜ artikli 87 lõige 1 ja EÜ artikli 88 lõige 3)

1. EÜ artikli 88 lõike 3 kohaselt tuleb komisjoni informeerida kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta. Kui komisjon leiab, et mõni selline plaan ei sobi ühisturuga kokku, algatab ta viivitamata EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse, ilma et asjassepuutuv liikmesriik võiks kavatsatud meetmeid rakendada enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus. EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes on abimeede, mille rakendamisega rikutakse EÜ artikli 88 lõikest 3 tulenevaid kohustusi, ebaseaduslik. Siseriiklike kohtute ülesanne on kaitsta õigustatud isikuid siseriiklike ametivõimude poolse abi rakendamise keelu võimaliku täitmata jätmise eest, võttes kõiki siseriikliku õigusega lubatud meetmeid, nii kõnealuste abimeetmete rakendamist sisaldavate õigusaktide kehtivuse kui määratud finantstoetuste tagasimaksmise kohta.

(vt punktid 29 ja 30)

2. Maksud ei kuulu asutamislepingu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nad moodustavad abimeetme rahastamise vahendi selliselt, et on selle meetme oluliseks osaks. Juhul, kui maks on EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes abimeetme oluline osa, mõjutaks siseriiklike ametivõimude poolt EÜ artikli 88 lõikest 3 tulenevate tingimuste täitmata jätmine mitte üksnes abimeetme seaduslikkust, vaid ka selle rahastamise vahendiks oleva maksu seaduslikkust.

Selleks, et maksu saaks käsitleda abimeetme olulise osana, peab asjaomase siseriikliku õiguse alusel olema maksu ja antava abi vahel kindlasti niisugune seos, kus maksutulud on tingimata ette nähtud antava abi rahastamiseks. Kui selline seos on olemas, mõjutab maksutulu otseselt antava abi suurust ning kokkuvõttes hinnangut selle abi kokkusobivuse kohta ühisturuga. See seos puudub maksu ja sellest maksust vabastamise teel teatud ettevõtjate kategooriale antava abi puhul, kuna maksu ja maksuvabastuse vahel ei teki mingisugust püsivat seost. Maksuvabastuse kohaldamine ning selle ulatus ei sõltu nimetatud maksutulust. Niisiis, maksumaksjad ei saa tugineda väitele, et teistele ettevõtjatele maksuvabastuse kohaldamine on riigiabi, kui nende enda eesmärk on vältida nimetatud maksu tasumist. Sellest võib järeldada, et isegi kui väikeste müügipindade maksust vabastamine kujutab endast EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes riigiabi, ei mõjuta abi võimalik ebaseaduslikkus maksu seaduslikkust, nii et maksu maksvad ettevõtjad ei saa siseriiklikes kohtutes tugineda maksuvabastuse võimalikule ebaseaduslikkusele, kui nende eesmärk on ise vältida nimetatud maksu tasumist või taotleda selle tagasimaksmist.

(vt punktid 34–35 ja 40–44)

3. Maksu ja selle maksuga rahastatava meetme vaheline seos, ilma milleta ei saa seda maksu käsitada riigiabi osana, puudub teatud ettevõtjatele kutsetegevuse lõpetamise hüvitise maksmise korral, kuna tegelikult eraldatav summa ei sõltu maksutulust, vaid see määratakse vastavalt dekreedile ministri määruses sätestatud tingimustel, arvestades iga taotleja olukorda iseloomustavaid asjaolusid ja eelkõige tema sissetulekute seisu ja kohustusi. Samamoodi puudub see teatud erialakategooriate puhul vanaduskindlustusskeemide rahastamisel, kuna üksikasjalike eeskirjade tõttu, mille kohaselt on kindlaks määratud selle maksu osa rahastamisel, ei mõjuta maksutulu otseselt tulusaajate skeemidesse antud soodustuse suurust, kuna nende tegevus ei vasta majandustegevusele. Samahästi puudub seos maksutuludest ühe osa paigutamisel toetusfondi ja kaubanduskomiteesse, kuna neil asutustel ja pädevatel ministritel on selle paigutamisega seoses kaalutusõigus.

(vt punktid 46, 48–49 ja 54–56)

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

27. oktoober 2005(*)

Abi mõiste – Müügipinna alusel määratud maks – Maksu ja maksutulu paigutamise vaheline püsiv seos

Liidetud kohtuasjades C-266/04–C-270/04, C-276/04 ja C-321/04–C-325/04,

mille esemeks EÜ artikli 234 alusel Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne'i (C?266/04–C?270/04 ja C?276/04) ja Cour d'appel de Lyon'i (C?321/04–C?325/04) (Prantsusmaa) 5. aprilli ja 24. veebruari 2004. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 24., 25. ja 29. juunil 2004 ning 27. juulil 2004, menetlustes

Distribution Casino France SAS, varem Nazairdis SAS (C?266/04),

Jaceli SA (C?267/04),

Komogo SA (C?268/04 ja C?324/04),

Tout pour la maison SARL (C?269/04 ja C?325/04),

Distribution Casino France SAS (C?270/04),

Bricorama France SAS (C?276/04),

Distribution Casino France 3 SAS (C?321/04),

Société Casino France, IMQEF SA õigusjärglane, mis on **JUDIS SA** õigusjärglane (C?322/04),

Dechrist Holding SA (C?323/04),

versus

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic),

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: neljanda koja esimees K. Schieman esimese koja esimehe ülesannetes, kohtunikud J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (ettekandja), E. Juhász ja M. Ilešić,

kohtujurist: C. Stix-Hackl,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. juuni 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Nazairdis SAS, Jaceli SA, Komogo SA, Tout pour la maison SARL, Distribution Casino France SAS, Distribution Casino France 3 SAS, Société Casino France IMQEF SA õigusjärglasena, mis on JUDIS SA õigusjärglane ja Dechrist Holding SA, esindajad: advokaadid E. Meier ja C. Cassan,
- Bricorama France SAS, esindajad: advokaadid B. Geneste, O. Davidson ja C. Medina,
- Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles ja commerciales (Organic), esindaja: advokaat R. Waquet,
- Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues ja S. Ramet,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: C. Giolito,

olles 14. juuli 2005. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad EÜ artiklite 87 ja 88 tõlgendamist.
- 2 Nimetatud taotlused esitati kaebuste raames, milles vaidlustati kaubanduse ja käsitöönduse toetuseks Prantsusmaal kehtestatud maksu seaduslikkus.

Siseriiklik õiguslik raamistik

Kaubanduse ja käsitöönduse toetuseks kehtestatud maks

- 3 13. juuli 1972. aasta seaduse nr 72-657, millega kehtestatakse meetmed eakate kaupmeeste ja käsitöölise teatud kategooria kasuks (*Journal Officiel de la République Française*; edaspidi „*JORF*”, 14.7.1972, lk 7419), artikli 3 lõige 2 kehtestab maksu kaubanduse ja käsitöönduse toetuseks (edaspidi „TACA”).
- 4 TACA on progresseeruv maks, millega koormatakse otseselt Prantsusmaal asuvaid jaemüügikaupluseid, millel on müügipinda rohkem kui 400 m² ja mille aastakäive ületab 460 000 eurot. Maksumäär progresseerub vastavalt aastakäibe summale ühe ruutmeetri kohta.
- 5 Põhikohtuasjadega seotud asjaolude toimumise ajal koguti maksu Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (edaspidi „Organic”) kaudu.

TACA tulu kasutamine

Kutsetegevuse lõpetamise hüvitis

- 6 Seaduse nr 72-657 artiklite 8–10 kohaselt on TACA tulu eelkõige mõeldud teatud kaupmeeste ja käsitöölise kutsetegevuse lõpetamise eritoetuse rahastamiseks.
- 7 30. detsembri 1981. aasta seaduse nr 81-1160 1982. aasta eelarve kohta (*JORF*, 31.12.1981, lk 3539), mida on muudetud 1. veebruari 1995. aasta seadusega nr 95-95 (*JORF*, 2.2.1995, lk 1742) ja 30. detsembri 2002. aasta seadusega nr 2002-1575 (*JORF*, 31.12.2002, lk 22025), artikkel 106 asendas kutsetegevuse lõpetamise eritoetuse kutsetegevuse lõpetamise hüvitisega. See seadus sätestab:

„Kaupmeestele ja käsitöölisele, kes on käsitöönduse, tootmise või kaubanduse kutseala vanaduskindlustusskeemis olnud kindlustatud vähemalt viieteistkümneks aastaks, võib nende taotluse alusel ning tingimusel, et nende sissetulekud jäävad alla dekreediga määratud taseme, eraldada eespool viidatud pensionifondist abi:

- a. pärast kuuekümnelt aastaseks saamist, kui nad on lõpetanud igasuguse kutsetegevuse; [...].”

- 8 2. aprilli 1982. aasta dekree nr 82-307 (*JORF*, 4.4.1982, lk 1035), mida on muudetud 8. novembri 1991. aasta dekreediga nr 91-1155 (*JORF*, 10.11.1991) artikkel 6 sätestab kutsetegevuse lõpetamise hüvitise maksmise tingimused. Selle sätte kohaselt määrab kohalik komisjon hüvitise summa ministri määruses sätestatud tingimustel, arvestades „iga taotleja

seisundit iseloomustavaid asjaolusid ja eelkõige tema sissetulekute seisu ja tema kohustusi”.

9 Ministri 13. augusti 1996. aasta määruse (*JORF*, 29.8.1996, lk 12940), mida on muudetud 3. septembri 2001. aasta määrusega frankides väljendatud teatud summade väärtuse eurodesse konverteerimise kohta (*JORF*, 11.9.2001, lk 14495) artikkel 10 täpsustab, et „hüvitise summa peab jääma vahemikku 3140 kuni 18 820 eurot leibkonna kohta ja 2020 kuni 12 100 eurot üksinda elava isiku kohta”.

TACA kasutamine muul eesmärgil

10 Alates TACA kehtestamisest on selle maksu tulud märgatavalt tõusnud tänu suurte jaotusettevõtete turuosa arengule ja Prantsusmaa territooriumil asuvate kaubanduspindade suurenemisele.

11 TACA tulude ülejääk paigutatakse käsitöönduse ja tööstuse või kaubanduse kutsealal tegutsevate füüsilisest isikust ettevõtjatest põhilistesse vanaduskindlustusskeemidesse, Fonds d'intervention pour la sauvegarde de l'artisanat et du commerce'i (Käsitöö ja Kaubanduse Toetusfond; edaspidi „Fisac”) ja Comité professionnel de la distribution des carburants'i (Kütusekaubanduse Komitee; edaspidi „CPDC”).

– Paigutamine vanaduskindlustusskeemidesse

12 27. detsembri 1996. aasta seaduse nr 96-1160 sotsiaalkindlustuse rahastamisest 1997. aastal (*JORF*, 29.12.1996, lk 19369) artikkel 40-II lisas sotsiaalkindlustuse koodeksi artiklile L. 633-9 lõike 6, mis näeb ette TACA tuludest ühe osa paigutamise käsitöönduse ja tööstuse või kaubanduse kutsealal tegutsevate füüsilisest isikust ettevõtjate põhilistesse vanaduskindlustusskeemidesse. See summa jaotatakse Organicu ja Caisse nationale d'assurance vieillesse de artisans'i (Käsitöölise Riiklik Vanaduskindlustuse Fond; edaspidi „Cancava”) vahel proportsionaalselt nende puudujäägi osale.

13 Kõnealuste vanaduskindlustusskeemide rahastamiseks kasutatud TACA summa määratakse igal aastal ministeeriumidevahelise määrusega.

14 See vanaduskindlustusskeemi rahastamise kord tühistati seaduse nr 2002-1575 artikliga 35-IV.

– Kasutamine Fisacis

15 27. oktoobri 1995. aasta dekreeidi nr 95-1140 (TACA) tulu paigutamise kohta (*JORF*, 29.10.1995, lk 15808) artikkel 2 sätestab, et osa TACA tulu ülejäägist makstakse Fisaci eriarvele.

16 Vastavalt nimetatud dekreeidi artiklile 1 rahastab Fisac ühest küljest ühistegevust, mis on mõeldud kaubanduse ja käsitöö säilitamise ja kohandamise huvides selleks, et kaitsta kaubandustegevust teatud geograafilises või kutsealases sektoris ja sotsiaalses elus teenuste soodsat lähedust ning teisest küljest kaubandus- ja käsitööndusettevõtjatele, kelle aastakäive on madalam kaubanduse ja käsitöönduse eest vastutava ministri määruses sätestatud summadest, suunatud ülemineku- ja ümberstruktureerimistoiminguid.

17 Selle dekreeidi artikli 8 alusel „teeb [abi paigutamise] otsused kaubanduse ja käsitöönduse eest vastutav minister pärast [selle dekreediga asutatud] komisjoni arvamust”.

– Kasutamine CPDC-s

18 CPDC loodi 19. märtsi 1991. aasta dekreediga nr 91-284 (*JORF*, 20.3.1991, lk 3874), mida

on muudetud 2. märtsi 1998. aasta dekreediga nr 98-132 (*JORF*, 7.3.1998, lk 3515) ning 12. novembri 2001. aasta dekreediga nr 2001-1048 (*JORF*, 13.11.2001, lk 18016; edaspidi „dekreet nr 91-284“). Vastavalt dekreeidi nr 91-284 artiklile 2 on CPDC ülesanne:

„1. Kütuse jaotusvõrgu korraldamise eesmärgil tegevuskavade väljatöötamine ja rakendamine, tootlikkuse parandamine, turustamise ja juhtimishõuete kaasajastamine ning tasakaalustatud transporditeenuse säilitamine kogu riigi territooriumil.

2. Huvitatud ettevõtjatele abi osutamine nende poolt tehtud programmide täitmise lihtsustamiseks ning selleks kõikide vajalikke uuringute teostamine.

3. Eelmainitud eesmärkide kaasaaitamiseks teabe kogumine ja kutsealal levitamine.”

19 Sama dekreeidi artikkel 8 täpsustab, et CPDC otsused teeb selle komitee haldusnõukogu, neist teavitatakse valitsuse komissari (commissaire du gouvernement) ja riigikontrolöri (contrôleur d'État) ning need kuuluvad täitmisele, kui keegi neist ei kasuta oma vetoõigust 15 päeva jooksul.

20 Dekreet nr 98-132 suurendas CPDC vahendeid, täiendades TACA ülejäägi ühe osaga selle tulu. Selleks muutis ta dekreeidi nr 91-284 artiklit 9, lisades sellele alapunkti g, mis täpsustab, et „tööstusministri, kaubandus- ja käsitööstusministri ning eelarve eest vastutava ministri ühismäärus sätestab igal aastal selle vahendusel Kütusekaubanduse Komiteesse paigutatud vahendite ülempiiri.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

21 Põhikohtuasja hagejateks olevad äriühingud kohtuasjades C?321/04–C?325/04 esitasid 11. aprillil 2001 igaüks *Organicu* vastu hagi *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne*’ile. Hagides taotleti 1999. ja/või 2000. aasta jooksul TACA maksuna makstud summade tagasimaksmist. Nad leidsid, et TACA on kehtestatud EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 3 rikkudes.

22 *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne* jättis 27. jaanuari 2003. aasta kohtuotsustega hagid rahuldamata. Põhikohtuasja hagejad kaebasid seejärel edasi *Cour d'appel de Lyon*ile.

23 Põhikohtuasja hageja kohtuasjas C?276/04 esitas 7. aprillil 2003 *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne*’ile *Organicu* vastu hagi, milles taotles aastatel 2000–2002 TACA maksuna makstud summade tagasimaksmist.

24 Põhikohtuasja hagejad kohtuasjades C?266/04–C?270/04 esitasid nimetatud kohtule *Organicu* vastu viis erinevat hagi, milles taotlesid 2001. aastal TACA maksuna makstud summade tagasimaksmist.

25 Käesolevas kohtuasjas eelotsusetaotluse esitanud kohtud uurivad, kas TACA on kehtestatud EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 3 rikkudes.

26 Seetõttu otsustas *Cour d'appel de Lyon* 24. veebruari 2004. aasta otsustega (kohtuasjad C?321/04–C?325/04) menetluse peatada ja palus Euroopa Kohtul otsustada, „kas [hagejatelt] võetud [TACA] kuulub EÜ artikli 87 mõistes riigiabi alla.”

27 *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne* otsustas 5. aprilli 2004. aasta otsustega (kohtuasjades C?266/04–270/04 ja C?276/04) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas EÜ artiklit 87 peab tõlgendama nii, et CPDC ja Fisaci vahendusel Prantsusmaal eraldatavad riiklikud rahalised vahendid käsitöölise ja kaupmeeste pensionile jäämise toetuseks ning tööstuse ja kaubanduse kutsealal tegutsevate füüsilisest isikutest ettevõtjate, samuti käsitöö kutsealal tegutsevate füüsilisest isikutest ettevõtjate vanaduskindlustusskeemide doteerimiseks kujutavad endast riigiabi?”

28 Euroopa Kohtu presidendi 24. septembri 2004. aasta määrusega on kohtuasjad liidetud.

Eelotsuse küsimused

Esialgsed märkused

29 EÜ artikli 88 lõike 3 kohaselt tuleb komisjoni informeerida kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta. Kui komisjon leiab, et mõni selline plaan ei sobi ühisturuga kokku, algatab ta viivitamata EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse, ilma et asjassepuutuv liikmesriik võiks kavatsatud meetmeid rakendada enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus.

30 EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes on abimeede, mille rakendamisega rikutakse EÜ artikli 88 lõikest 3 tulenevaid kohustusi, ebaseaduslik (vt 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-354/90: *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* ja *Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, EKL 1991, lk I-5505, punkt 17). Siseriiklike kohtute ülesanne on kaitsta õigustatud isikuid siseriiklike ametivõimude poolse abi rakendamise keelu võimaliku täitmata jätmise eest, võttes kõiki siseriikliku õigusega lubatud meetmeid, nii kõnealuste abimeetmete rakendamist sisaldavate õigusaktide kehtivuse kui määratud finantstoetuste tagasimaksmise kohta (vt selle kohta 27. novembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-34/01–C-38/01: *Enirisorse*, EKL 2003, lk I-14243, punkt 42).

31 Isegi kui, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 29–33 õigesti rõhutab, eelotsusetaotlustes on toodud üksnes ülevaatlilik teave põhikohtuasja faktilise ja õigusliku olukorra kohta, tuleneb nimetatud otsustest arusaadavalt, et siseriiklikes kohtutes läbiviidavad menetlused puudutavad kõik TACA maksuna makstud summade tagasimaksmise taotlusi.

32 Lisaks selgub Euroopa Kohtule üle antud toimikust, et põhikohtuasja hagejad väitsid siseriiklikes kohtumenetlustes, et TACA on ebaseaduslik, kuna ta on seotud abiga, mis määrati EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 3 rikkudes.

33 Neil tingimustel puudutavad eelotsuseküsimused sisuliselt küsimust, kas sellise maksu nagu TACA kogumine on vastuolus EÜ artikli 87 lõikega 1 ja artikli 88 lõikega 3.

34 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei kuulu maksud EÜ asutamislepingu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nad moodustavad abimeetme rahastamise vahendi selliselt, et on selle meetme oluliseks osaks (13. jaanuari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-174/02: *Streekgewest*, EKL 2005, lk I-85, punkt 25).

35 Juhul, kui maks on EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes abimeetme oluline osa, mõjutaks siseriiklike ametivõimude poolt EÜ artikli 88 lõikest 3 tulenevate tingimuste täitmata jätmine mitte üksnes abimeetme seaduslikkust, vaid ka selle rahastamise vahendiks oleva maksu seaduslikkust (vt eespool viidatud kohtuotsus *Enirisorse*, punktid 43–45).

36 Seetõttu tuleb uurida, kas sellist maksu nagu TACA võib käsitada ühe või mitme abimeetme olulise osana eespool viidatud kohtupraktika mõttes.

37 Väidetavateks abimeetmeteks, mis vaidlustati siseriiklikes kohtutes pooleliolevate menetluste raames ja mis nende kohtute arvates võivad mõjutada vastavalt asutamislepingu riigiabi käsitlevatele sätetele TACA seaduslikkust, on ühelt poolt jaemüügikaupluste, mille müügipind on väiksem kui 400 m² või mille aastakäive jääb alla 460 000 euro (edaspidi „väiksed müügipinnad”), vabastamine TACA maksust ning teiselt poolt TACA tuludest rahastatavad erinevad meetmed.

38 Neid erinevaid meetmeid tuleb uurida eraldi.

Väikeste müügipindade vabastamine TACA maksust

39 Põhikohtuasja hagejad väidavad, et väikeste müügipindade vabastamine TACA maksust on EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes abimeede. Selle näol on tegemist valikulise soodustusega, mida määratakse riiklikest vahenditest ja mis võib kahjustada konkurentsi ning liikmesriikidevahelist kaubandust. Kuna see maks on lahutamatu tervik sellest vabastamisega, moodustab ta abi olulise osa.

40 Selleks, et maksu saaks käsitleda abimeetme olulise osana, peab asjaomase siseriikliku õiguse alusel olema maksu ja antava abi vahel kindlasti niisugune seos, kus maksutulud on tingimata ette nähtud antava abi rahastamiseks. Kui selline seos on olemas, mõjutab maksutulu otseselt antava abi suurust ning kokkuvõttes hinnangut selle abi kokkusobivuse kohta ühisturuga (eespool viidatud otsus Streekgewest, punkt 26).

41 Niisiis ei teki maksu ja sellest maksust teatud ettevõtjate kategooria vabastamise vahel mingisugust püsivat seost. Maksuvabastuse kohaldamine ning selle ulatus ei sõltu nimetatud maksutulust (vt eespool viidatud otsus Streekgewest, punkt 28).

42 Seetõttu on Euroopa Kohus leidnud, et maksumaksjad ei saa tugineda väitele, et teistele ettevõtjatele maksuvabastuse kohaldamine on riigiabi, kui nende enda eesmärk on vältida nimetatud maksu tasumist (vt 20. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-390/98: Banks, EKL 2001, lk I-6117, punkt 80).

43 Sellest võib järeldada, et isegi kui väikeste müügipindade maksust vabastamine kujutab endast EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes riigiabi, ei mõjuta abi võimalik ebaseaduslikkus TACA seaduslikkust.

44 Eeltoodust järeldub seega, et väikeste müügipindade TACA maksust vabastamise võimalik ebaseaduslikkus ei mõjuta selle maksu enda seaduslikkust nii, et TACA maksu maksvad ettevõtjad ei saa siseriiklikes kohtutes tugineda maksuvabastuse võimalikule ebaseaduslikkusele, kui nende eesmärk on ise vältida nimetatud maksu tasumist või taotleda selle tagasimaksmist.

TACA maksutulude erinevad paigutused

45 Põhikohtuasja hagejate arvates kujutavad kõik TACA tulude erinevad paigutused, mida teostati EÜ artikli 88 lõiget 3 rikkudes, endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes.

46 Siiski tuleb meenutada, et põhikohtuasja menetluste kontekstis, mis kõik puudutavad väidetavalt ebaseaduslike maksude tagasimaksmist vastavalt EÜ artikli 87 lõikele 1 ja EÜ artikli 88 lõikele 3, on küsimus, kas TACA maksuga rahastatavad erinevad meetmed on riigiabi, asjakohane üksnes selles osas, milles tuvastatakse maksu ja kõnealuste meetmete vaheline püsiv seos (vt eespool viidatud kohtuotsus Streekgewest, punkt 26).

47 Põhikohtuasja hagejate arvates on TACA ja selle maksuga rahastatavate meetmete vahel

selline seos olemas. Tõepoolest, TACA tulud ei laeku riigieelarvesse. Vastupidi, TACA kehtestavad õigusnormid seadsid eesmärgiks just abimeetmete rahastamise teatud ettevõtjate kategooria huvides, kes konkureerivad seda maksu maksvate ettevõtjatega.

48 Mis puutub kutsetegevuse lõpetamise hüvitis (vt käesoleva kohtuotsuse punktid 6–9), siis tuleb sedastada, et vastavalt asjaomastele siseriiklikele õigusnormidele tagatakse selle meetme rahastamine TACA abil. Siiski, vastupidi sellele, mida väidavad põhikohtuasja hagejad, ei ilmne siseriiklikest õigusnormidest TACA ja kutsetegevuse lõpetamise hüvitise vaheline püsiv seos.

49 Selle kohta peab rõhutama, et kaupmeestele ja käsitöölistele, kes lõpetavad täielikult oma kutsetegevuse, määratud kutsetegevuse lõpetamise hüvitise summa, nagu on öeldud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 9, „peab jääma vahemikku 3140 kuni 18 820 eurot leibkonna kohta ja 2020 kuni 12 100 eurot üksinda elava isiku kohta.” Kutsetegevuse lõpetamise hüvitisena tegelikult eraldatav summa ei sõltu maksutulust, vaid selle määrab vastavalt dekreedid nr 82-307 artiklile 6 „kohalik komisjon” ministri määruses sätestatud tingimustel, arvestades „iga taotleja olukorda iseloomustavaid asjaolusid ja eelkõige tema sissetulekute seisu ja kohustusi”.

50 Põhikohtuasjas kõnealused siseriiklikud õigusnormid erinevad niisiis nendest, mida uuriti 25. juuni 1970. aasta otsuses kohtuasjas 47/69: *Prantsusmaa v. komisjon* (EKL 1970, lk 487, punkt 20), milles nähti ette, et nendega kehtestatud abi suurenes „vastavalt maksu tulususe suurenemisele”.

51 Samamoodi mõjutas maksutulu eespool viidatud kohtuasjas *Enirisorse* tehtud otsuses vaatluse all olevate siseriiklike õigusnormide alusel otseselt määratud majandusliku soodustuse suurust. Kõnealuses asjas nägid nimetatud õigusnormid sõnaselgelt ette, et kaks kolmandikku maksutuludest eraldatakse spetsiaalsele sadamaettevõtjale.

52 Seevastu põhikohtuasjas puudus TACA tulu ning neile kaupmeestele ja käsitöölistele, kes on täielikult lõpetanud oma kutsetegevuse, määratud kutsetegevuse lõpetamise hüvitise summa vahel igasugune seos. Asjaomased siseriiklikud õigusnormid sätestavad sõltumata maksutulust kutsetegevuse lõpetamise hüvitise minimaalse ja maksimaalse väärtuse vahelise summa. Seega tuleb kohalikul komisjonil kutsetegevuse lõpetamise hüvitise summa kindlaks määrata üksnes asjaomaste kaupmeeste ja käsitööliste isikliku olukorra põhjal. Kuna TACA tulu ei mõjuta kaupmeestele ja käsitöölistele kutsetegevuse lõpetamise hüvitise raames määratud soodustuse suurust, puudub TACA ja kutsetegevuse lõpetamise hüvitise vahel – käesoleva kohtuotsuse punktis 40 viidatud kohtupraktika mõttes – püsiv seos.

53 Neil tingimustel ei mõjuta kutsetegevuse lõpetamise hüvitise võimalik ebaseaduslikkus vastavalt asutamislepingu riigiabi käsitlevatele sätetele TACA seaduslikkust.

54 Seejärel, mis puutub TACA tuludest ühe osa paigutamist käsitöönduse ja tööstuse või kaubanduse kutsealal tegutsevate füüsilisest isikust ettevõtjate põhilistesse vanaduskindlustusskeemide rahastamisse (vt käesoleva kohtuotsuse punktid 12–14), siis tuleb sedastada, et vastavad pensionifondid (*Organic* ja *Cancava*) haldavad põhilist, ühisvastutusele tuginevat sotsiaalkindlustuse skeemi. Asjaomaste fondide tegevus ei kujuta endast majandustegevust (16. märtsi 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-264/01, C-306/01, C-354/01 ja C-355/01: *AOK-Bundesverband jt*, EKL 2004, lk I-2493, punkt 47), selle tegevuse rahastamine ei kuulu EÜ artikli 87 lõike 1 alla.

55 Lisaks sellele ei tekita asjaomased siseriiklikud õigusnormid ühelgi juhul TACA ning käsitööliste ja kaupmeeste vanaduskindlustusskeemide vahele püsivat seost. Vastavalt seaduse nr 96-1160 artiklile 40-II määratakse kõnealuste kindlustusskeemide rahastamisse paigutatav TACA summa igal aastal pädevate ministrite ühendamäärusega. Arvestades nende ministrite

kaalutusõigust, ei saa nõustuda, et TACA maksutulu mõjutab otseselt kõnealustele fondidele antud soodustuse suurust (vt 13. jaanuari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-175/02: Pape, EKL 2005, lk I-127, punkt 16). Muu hulgas tuleneb Euroopa Kohtule esitatud toimikutest, et Organicusse ja Cancavasse paigutatav summa on igal aastal määratud muutumatuna summas 45 730 000 eurot, sõltumata TACA tulust.

56 Euroopa Kohtule esitatud toimiku andmetest tulenevalt ei paista TACA ja Fisaci poolt rahastatavate meetmete (vt käesoleva kohtuotsuse punktid 15–17) ja CPDC (vt käesoleva kohtuotsuse punktid 18–20) vahel samuti olevat mingisugust püsivat seost. Dekreedi nr 95-1140 artikli 8 ja dekreedi nr 91-284 artikli 4 alusel vastavalt Fisacile ja CPDC-le, samuti pädevatele ministritele antud kaalutusõigus TACA tulu fondidesse paigutamise osas välistab sellise seose olemasolu (vt eespool viidatud kohtuotsus Pape, punkt 16).

57 Seega, isegi kui Fisac ja CPDC rahastavad riigiabina käsitletavaid meetmeid, ei mõjuta taolise abi võimalik ebaseaduslikkus TACA seaduslikkust vastavalt asutamislepingu riigiabi käsitlevatele sätetele.

58 Kõigest eeltoodust tuleneb, et EÜ artikli 87 lõiget 1 ja artikli 88 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellise maksu nagu TACA kogumine.

Kohtukulud

59 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

EÜ artikli 87 lõiget 1 ja artikli 88 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellise maksu nagu kaubanduse ja käsitöönduse toetuseks kehtestatud maksu (TACA) kogumine.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.